

Akıllı Tahta
Uyumlu

Karekod
Çözömlü

T.C. İnkılap Tarihi Ve Atatürkçünlük

ÇALIŞMA YAPRAKLARI

Özet Konu Anlatımı
Karekod Çözömlü Sorular

Yazarlar

Remzi BAYRAKCI

Neriman BAL

Yusuf ÖZDEMİR

Giriş
Yayınları

8. SINIF

T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK

EDİTÖR

Turgut MEŞE

Bütün hakları Giriş Yayınlarına aittir.

Yayıncının izni olmaksızın kitabın tümünün veya bir kısmının elektronik, mekanik yollarla ya da fotokopi yoluyla basımı, çoğaltılması ve dağıtımı yapılamaz.

ISBN NO

978-625-6532-10-6

SERTİFİKA NO.

40447

KAPAK TASARIMI

Giriş Yayınları Tasarım Ekibi

SAYFA TASARIMI

Giriş Yayınları Dizgi Ekibi

BASKI VE CİLT

Özgür WEB

ANKARA

İvedik Organize Sanayi Matbaacılar Sitesi

1518 Sok. Mat-Sit İş Merkezi No:2/20

Yenimahalle / ANKARA

Tel: 0 312 384 20 33

WhatsApp: 0505 099 24 84

www.girisyayinlari.com

girisyayinlari@gmail.com

İÇİNDEKİLER

AVRUPA'DA YAŞANAN DEĞİŞİM VE XX. YÜZYILIN BAŞLARINDA OSMANLI DEVLETİ	1
AVRUPA'DA YAŞANAN DEĞİŞİM VE XX. YÜZYILIN BAŞLARINDA OSMANLI DEVLETİ - MUSTAFA KEMAL'İN ÇOCUKLUK DÖNEMİ VE ÖĞRENİM HAYATI	3
MUSTAFA KEMAL'İN FİKİR HAYATINI ETKİLEYEN OLAYLAR VE KİŞİLER - MUSTAFA KEMAL'İN ASKERLİK HAYATI.....	5
BİRİNCİ DÜNYA SAVAŞI VE OSMANLI DEVLETİ.....	7
I. DÜNYA SAVAŞI VE OSMANLI DEVLETİ - MONDROS ATEŞKES ANTLAŞMASI (30 EKİM 1918)	12
BİRİNCİ DÜNYA SAVAŞI VE OSMANLI DEVLETİ - BAĞIMSIZLIK DÜŞÜNCESİ VE CEMİYETLER.....	13
BAĞIMSIZLIK DÜŞÜNCESİ VE CEMİYETLER - ADIM ADIM BAĞIMSIZLIK	15
ADIM ADIM BAĞIMSIZLIK - UYGULANMAYAN BİR ANTLAŞMA: SEVRES (SEVR)	21
DOĞU VE GÜNEY DÜŞMANA DİRENİYOR	23
BATI CEPHESİNDE TÜRK HALKININ MÜCADELESİ VE DÜZENLİ ORDUNUN BAŞARILARI	25
BATI CEPHESİNDE TÜRK HALKININ MÜCADELESİ VE DÜZENLİ ORDUNUN BAŞARILARI - KÜTAHYA - ESKİŞEHİR SAVAŞLARI VE EĞİTİM ORDUSU	31
KÜTAHYA - ESKİŞEHİR SAVAŞLARI VE EĞİTİM ORDUSU - SAKARYA'DA DİRİLEN ULUS	33
BÜYÜK TAARRUZ VE BAŞKOMUTANLIK MEYDAN SAVAŞI - BAĞIMSIZLIĞIN TEMİNATI: LOZAN BARIŞ ANTLAŞMASI	35
BAĞIMSIZLIĞIN TEMİNATI: LOZAN BARIŞ ANTLAŞMASI - MİLLİ MÜCADELE'NİN SANATA VE EDEBİYATA YANSIMALARI	37
ÇAĞDAŞ TÜRKİYE'NİN TEMELİ ATATÜRK İLKELERİ - SİYASİ ALANDA MEYDANA GELEN GELİŞMELER.....	39
HUKUK ALANINDA MEYDANA GELEN GELİŞMELER - EĞİTİM VE KÜLTÜR ALANLARINDA YAPILAN İNKILAPLAR VE BU ALANLARDAKİ GELİŞMELER.....	41
TOPLUMSAL ALANDA YAPILAN İNKILAPLAR VE BU ALANDAKİ GELİŞMELER - EKONOMİ ALANINDA MEYDANA GELEN GELİŞMELER.....	43
EKONOMİ ALANINDA MEYDANA GELEN GELİŞMELER	45
SAĞLIK ALANINDA MEYDANA GELEN GELİŞMELER - HEDEFİMİZ ÇAĞDAŞ UYGARLIK - ATATÜRK İLKE VE İNKILAPLARINI OLUŞTURAN ESASLAR	49
ÇOK PARTİLİ YAŞAMA GEÇİŞ DENEMELERİ	51
ÇOK PARTİLİ YAŞAMA GEÇİŞ DENEMELERİ - MUSTAFA KEMAL'E SUİKAST GİRİŞİMİ	53
TÜRKİYE CUMHURİYETİ'NE YÖNELİK TEHDİTLER	55
ATATÜRK DÖNEMİ TÜRK DIŞ POLİTİKASININ TEMEL İLKELERİ VE AMAÇLARI. 57	
ATATÜRK DÖNEMİNDE TÜRK DIŞ POLİTİKASINDA YAŞANAN GELİŞMELER.....	59
HATAY'IN TÜRKİYE'YE KATILMASI	61
ATATÜRK SON YOLCULUĞUNDA.....	63
EN BÜYÜK ESER	65
II. DÜNYA SAVAŞI - II. DÜNYA SAVAŞI'NIN TÜRKİYE'YE ETKİLERİ - TÜRKİYE'DE ÇOK PARTİLİ HAYATA GEÇİŞ	67
CEVAP ANAHTARI.....	69

AVRUPA'DA YAŞANAN DEĞİŞİM VE XX. YÜZYILIN BAŞLARINDA OSMANLI DEVLETİ

AVRUPA'DA YAŞANAN DEĞİŞİM

1. Coğrafi Keşifler

15 ve 16. yüzyıllarda Avrupalılar tarafından yeni ticaret yollarının bulunması amacıyla başlatılan ve yeni kıtaların bulunmasıyla gerçekleşmiş keşiflerdir.

2. Rönesans

Kelime anlamı "yeniden doğuş" demektir. Avrupa'da Orta Çağ sonrasında; siyasi, kültürel, politik, bilim, sanat, mimari ve eğitim alanlarında meydana gelen gelişmelerdir.

3. Reform

16. yüzyılda bozulan Katolik Kilisesinde yapılan düzenleme hareketleridir. Kiliseye yeniden düzenleme vermek anlamında dinsel bir harekettir.

4. Aydınlanma Çağı

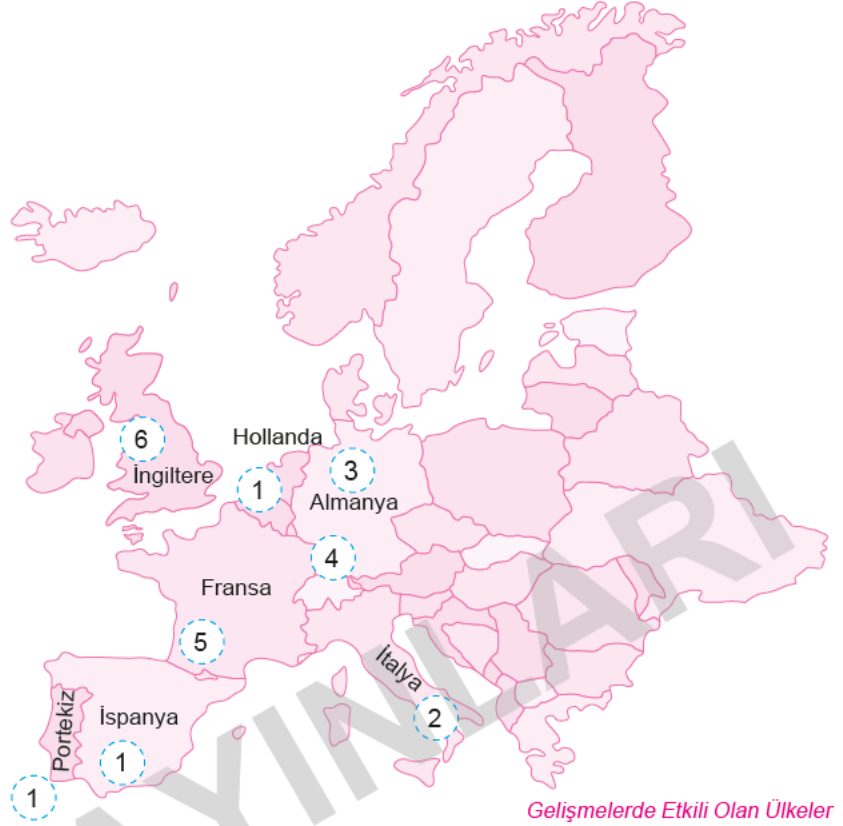
17 ve 18. yüzyıllarda Avrupa'da ortaya çıkan, her konuda akla ve bilime önem veren düşüncenin olduğu döneme denir.

5. Fransız İhtilali

Dünyada eşitlik, adalet, demokrasi, insan hakları ve milliyetçilik gibi kavramlar hızla yayılmıştır.

6. Sanayi İnkılabı

XVIII. yüzyılda Avrupa'da başlayan demir ve kömürün asıl enerji kaynağı ve ham maddeyi oluşturduğu bir makineleşme çağıdır. Şehirlerde nüfus artmış ve işçi sınıfı ortaya çıkmıştır.

OSMANLI DEVLETİ'NDE YENİDEN YAPILANMA

Tanzimat Fermanı

Amacı: Avrupalı devletlerin azınlıkların haklarını korumak bahanesiyle Osmanlı Devleti'nin iç işlerine karışmasını ve azınlıkların isyan çıkarmasını engellemek

Sonucu: 3 Kasım 1839'da ilan edilerek halkın can, mal ve namus güvenliği sağlanmış, Müslüman ve gayrimüslim ayırımı yapılmaksızın herkes kanun önünde eşit sayılmıştır.

I. Meşrutiyet

Amacı: Avrupalı devletlerin azınlıkların haklarını korumak bahanesiyle Osmanlı Devleti'nin iç işlerine karışmasını ve azınlıkların isyan çıkarmasını engellemek

Sonucu: Padişah 23 Aralık 1876'da Osmanlı Devleti'nin ilk anayasası olan Kanun-u Esasi'yi yürürlüğe koymuştur. Osmanlı Devleti'nde ilk kez meclis açılmış ve azınlıklar ilk kez devlet yönetimine katılmıştır.

Islahat Fermanı

Amacı: Kırım Savaşı'ndan sonra Paris Konferansı'nda Avrupalı devletlerin desteğini almak ve bu devletlerin Osmanlı'nın iç işlerine karışmasını engellemek

Sonucu: 1856'da ilan edilerek Osmanlı Devleti'nde yaşayan gayrimüslimlere okul açabilme ve belediye meclislerinde görev alabilme gibi fazladan haklar verilmiştir.

II. Meşrutiyet

Amacı: Avrupalı devletlerin azınlıkların haklarını korumak bahanesiyle Osmanlı Devleti'nin iç işlerine karışmasını ve azınlıkların isyan çıkarmasını engellemek

Sonucu: İttihat ve Terakki'nin baskısıyla ilan edilmiştir. Padişahın yetkileri önceki dönemlere göre daha fazla kısıtlanmıştır. 31 Mart Olayı yaşanmıştır. Osmanlı Devleti ilk defa çok partili hayata geçmiştir.

TEST 1

(Çözümler için karekodu okutunuz.)

1. Sanayi İnkılabı ile büyük bir güce ulaşan Avrupalı devletler Osmanlı Devleti'ni;

- I. kalabalık nüfusu,
- II. zengin yer altı ve yer üstü kaynakları,
- III. merkezîyetçi bir anlayışla yönetilmesi

özelliklerinden hangileri nedeniyle Osmanlı Devleti'ni ham madde ve pazar kaynağı olarak görmüşlerdir?

- A) I ve II
- B) Yalnız II
- C) II ve III
- D) I, II ve III

2. Osmanlı Devleti çeşitli milletlerin bir arada yaşadığı sosyal bir yapıya sahipti. Sosyal yapının çok çeşitli oluşu zengin bir kültürel hayatı da beraberinde getirmişti. 1789 Fransız İhtilali ile ortaya çıkan özgürlük ve milliyetçilik akımları, çok milletli imparatorlukları ve bunlardan biri olan Osmanlı Devleti'ni derinden etkilemişti. Balkan topraklarında yaşayan milletler milliyetçilik akımının etkisiyle Osmanlı Devleti'ne karşı ayaklandılar. Sömürgeci devletlerin de kışkırtmasıyla bağımsız devletler kurmak için harekete geçtiler. Bu olaylardan dolayı Balkanlar, 19. yüzyılda birçok askeri ve siyasi olayların yaşandığı bir bölge olarak tarihteki yerini aldı.

Buna göre Osmanlı Devleti'nin 19. yüzyılın başlarında sorun yaşamamasının temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yabancı devletlerin Osmanlı'nın iç işlerine karışması
- B) Milliyetçilik düşüncesinin ülke topraklarında bağımsızlık hareketlerine yol açması
- C) Devlet yöneticilerinin Batı'daki gelişmeleri takip edememesi
- D) Toplumun farklı milletlerden meydana gelmesi

3. Osmanlı Devleti'nin ilk anayasası olan Kanun-i Esasi ile kişiler arası eşitlik, mal ve konut dokunulmazlığı, eğitim hakkı, vicdan hürriyeti ve mahkemelerin bağımsızlığı gibi kişi hak ve hürriyetlerine yer verilmiştir. Bu anayasa ile birlikte Osmanlı, Meşrutiyet Dönemi denilen bir süreci yaşamaya başlamıştır. Bu dönemde padişahın mutlak egemenliği kabul edilse de onun halk adına denetlenmesi gerektiği düşüncesi de önem kazanmıştır. Böylece devlet artık padişahın kişisel isteklerine göre değil, anayasanın getirdiği kurallara göre yönetilecekti.

Buna göre Meşrutiyet Dönemi ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) İnsan hakları yasayla güvence altına alınmıştır.
- B) Tek kişinin egemenliği anlayışı güç kazanmıştır.
- C) Osmanlı anayasal düzene geçerek yönetim sisteminde değişikliğe gitmiştir.
- D) Kanun önünde herkes eşit hâle getirilmiştir.

4. Coğrafi Keşifler Osmanlı Devleti'nin kontrolündeki İpek ve Baharat yollarının önemini ve Akdeniz ticaretinin canlılığını kaybetmesine neden olmuştur. Bu durum sonucunda Osmanlı Devleti'nin gelirleri büyük ölçüde azalmıştır. Osmanlı Devleti gümrük gelirlerini arttırmak istemiş ve Avrupalı devletlere kapitülasyonlar vermiştir. Ancak istenilen sonuç elde edilememiştir.

Buna göre kapitülasyonlar Osmanlı Devleti'ni;

- I. askeri,
- II. sosyal,
- III. ekonomik

alanlarının hangilerinde olumsuz etkilemiştir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) Yalnız III
- D) I, II ve III

OSMANLI DEVLETİ'NİN SON DÖNEMİNDEKİ BAŞLICA FİKİR AKIMLARI

- Osmanlı Devleti'nin varlığını sürdürebilmesi ve dağılmasını önlemek için bazı fikir akımları geliştirilmiştir. Osmanlı yöneticileri ve aydınlarının öncülük ettiği fikir akımları Osmanlıcılık, İslamcılık, Türkçülük ve Batıcılık akımlarıdır.

Osmanlıcılık

- Osmanlı sınırları içinde yaşayanları hangi din ve soydan olursa olsun kaynaştırarak bir "Osmanlı Milleti" oluşturmayı amaçlar.
- Osmanlıcılığın en önemli temsilcileri Namık Kemal, Ziya Paşa ve Şinasi gibi aydınlarıdır.

İslamcılık

- Müslüman milletler arasında iş birliğini geliştirmeyi ve bütün Müslümanları Osmanlı halifesi etrafında toplama amaçlar.
- İslamcılık akımının başlıca temsilcileri Mehmet Âkif (Ersoy) ve Said Halim Paşa idi.

Türkçülük

- Türk toplulukları arasındaki iş birliğinin geliştirilmesini amaçlamıştır. Milli Mücadele'nin kazanılmasında etkili olan fikir akımıdır.
- Yusuf Akçura, Ziya Gökalp, Ahmet Ağaoğlu ve Halide Edip bu akımın önde gelen temsilcileriydi.

Batıcılık

- Avrupa'daki gelişmelerin örnek alınmasını savunmuştur. Cumhuriyet Dönemi'nde inkılapların yapılmasında etkili olan fikir akımıdır.
- Tevfik Fikret, Abdullah Cevdet ve Celal Nuri (İleri) (Batıcılık akımının başlıca savunucularıydı.

MUSTAFA KEMAL'İN ÇOCUKLUK DÖNEMİ VE ÖĞRENİM HAYATI**MUSTAFA KEMAL'İN DOĞUMU VE ÇOCUKLUĞU**

- 1881'de Selanik'te dünyaya geldi. Babası gümrük memurluğu yapan Ali Rıza Efendi, annesi Zübeyde Hanım'dır.
- Mustafa'nın doğduğu Selanik, Avrupa'daki gelişmelerin yakından takip edildiği ve Batı ülkeleriyle etkileşimin yoğun yaşandığı bir şehirdi.

MUSTAFA KEMAL'İN ÖĞRENİM HAYATI**Mahalle Mektebi**

- Okul çağına geldiğinde annesi ve babası arasında küçük bir tartışmanın ardından annesinin isteğiyle gittiği okuldur.
- Dini ve geleneksel eğitim veren bir okuldur. Bu okulu yarıda bırakmıştır.

Şemsi Efendi Mektebi

- Babasının Ali Rıza Efendi'nin isteği üzerine gittiği okuldur.
- Bu okulda yeni yöntemlerle eğitim görmüştür.

Selanik Mülkiye Rüştüyesi

- Babasının ölümünün ardından eğitimi yarıda kalınca annesi tarafından Selanik'te bulunan halasının yanına gönderilerek ortaokul eğitimi aldığı okuldur. Sivil eğitim veren ortaokuldur.

Selanik Askeri Rüştüyesi

- Askerlik hayatının başladığı okuldur. Matematik öğretmenini "Kemal" ismini vermiştir.
- Bu okul öğretim kalitesi ve disipliniyle bilinen bir okuldu.

Manastır Askeri İdadisi

- Edebiyata ve tarihe ilgi duyduğu okuldur.
- Bu okulda Osmanlı Devleti'nin farklı şehirlerinden gelen öğrencilerle tanıştı. Onlar sayesinde yeni düşüncüler ve fikirleri tanıma fırsatı buldu.

İstanbul Harp Okulu

- Mustafa Kemal'in İstanbul'a ilk gelişi.
- Bu okulda dergi ve gazete çıkarmış ve 1902'de teğmen rütbesiyle mezun olmuştur.

İstanbul Harp Akademisi

- Bu okulda arkadaşlarıyla devlet sorunlarını anlattıkları el yazması gizli bir gazete hazırlamıştır.
- 1905 yılında bu okuldan kurmay yüzbaşı rütbesiyle mezun olmuştur.

TEST 2

(Çözümler için karekodu okutunuz.)

1. 18. yüzyıldaki ıslahatlara dayanan ve temsilcileri arasında Abdullah Cevdet, Celal Nuri, ve Tevfik Fikret gibi aydınların bulunduğu batıcılık fikir akımı Batı'nın;

- I. bilim ve teknoloji,
II. yönetim biçimi,
III. düşünce yapısı

unsurlarından hangilerini alarak Osmanlı'yı dağılmaktan kurtarmayı amaçlamıştır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II
C) II ve III D) Yalnız III

2. Osmanlılık, İslamcılık, Batıcılık ve Türkçülük gibi bazı fikir akımları Osmanlı Devleti'nin son dönemlerinde devlet adamları ve aydınlar tarafından ortaya atılmıştır.

Bu fikir akımlarının temel amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sanayileşmeyi sağlamak
B) Ekonomik büyümeye hız vermek
C) Osmanlı Devleti'ni dağılmaktan kurtarmak
D) Dini inançlara saygı göstermek

3. Bu fikrin savunucularına göre Osmanlı Devleti dini, dili, soyu ve ülkesi bir olan topluma dayanarak ayakta kalabilirdi. Osmanlı yönetimi altında yaşayan Türklere millî bilinç kazandırmayı amaçlayan bu fikir akımı II. Meşrutiyet öncesinde kültürel alanda kendini göstermişken daha sonra büyük Türk birliğini (Turanlılık) kurma idealine dönüşmüştür.

Sözü edilen fikir akımı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Osmanlılık B) Batıcılık
C) Türkçülük D) İslamcılık

4. Mustafa Kemal'in çocukluğunun geçtiği Selanik farklı kültürleri barındıran bir şehir konumundaydı.

Bu durumun temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Şehirde farklı milletlerin yaşıyor olması
B) Selanik halkının refah düzeyinin gelişmiş olması
C) Avrupa'da yer alan bir şehir olması
D) İstanbul'un batısında yer alması

5. Annesinin isteği ile geleneksel tarzda eğitim veren Mahalle Mektebine başlayan Mustafa Kemal daha sonra babasının isteği üzerine modern eğitim veren Şemsi Efendi İlkokuluna gitti. İlkokuldan sonra Selanik Mülkiye Rüştiyesine kaydolmuş fakat burayı yarıda bırakıp Selanik Askerî Rüştiyesine devam etmiştir. Bu okuldan mezun olduktan sonra Manastır Askerî İdadisine giden Mustafa Kemal ardından İstanbul'da önce Harp Okulu son olarak da Harp Akademisini bitirerek öğrenim hayatını tamamlamıştır.

Buna göre Mustafa Kemal ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Farklı şehirlerde öğrenim görmüştür.
B) Bazı okulları yarıda bırakmıştır.
C) Farklı tarzlarda eğitim veren okullara gitmiştir.
D) Lise öğrenimini iki farklı şehirde tamamlamıştır.

6. Mustafa Kemal'in öğrenim hayatına başladığı dönemde Selanik'te öğretim yapan okullardan biri de şehirdeki ilk Müslüman özel okul olan ve modern tarzda eğitim veren Şemsi Efendi İlkokuludur. Ayrıca Selanik'te azınlıkların okulları ile geleneksel tarzda eğitim veren okullar da vardır.

Buna göre;

- I. Mustafa Kemal öğrenim hayatına Şemsi Efendi İlkokulunda başlamıştır.
II. Osmanlı'da eğitim-öğretim birliği yoktur.
III. Osmanlı Devleti'nde gayrimüslimlerin kendilerine ait okulları bulunmaktadır.

yargılarından hangileri söylenebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II
C) II ve III D) I, II ve III

MUSTAFA KEMAL'İN FİKİR HAYATINI ETKİLEYEN OLAYLAR VE KİŞİLER

NAMIK KEMAL

- Vatan sevgisi ve hürriyet gibi konuları coşkunun bir şekilde işleyen Namık Kemal, genç Mustafa'nın kalbinde vatan sevgisi ve hürriyet aşkı gibi duyguların yerleşmesine yardımcı olmuştur.

J.J. ROUSSEAU

- Mustafa Kemal'in, Fransız İhtilali'ni hazırlayan düşünürler arasında en çok etkilendiği kişidir.
- Mustafa Kemal bu Fransız düşünürün bütün eserlerini incelemiş onun cumhuriyetçi ve özgürlükçü fikirlerinden etkilenmiştir.

TEVFİK FİKRET

- Batı'nın örnek alınması gerektiğini savunan Tefik Fikret'in bu yöndeki fikirleri, Mustafa Kemal üzerinde yenilikler yapılırken etkili olmuştur.

ZİYA GÖKALP

- Eserlerinde ve düşüncelerinde Türkçülüğü ve Türk milliyetçiliğini önemli ölçüde yansıtan Ziya Gökalp; toplum bilimci, yazar, şair ve siyasetçidir.
- Mustafa Kemal'in özellikle milliyetçilik, tarih, dil alanlarındaki fikir ve düşüncelerinin olgunlaşmasını sağlamıştır.

MONTESQUIEU

- En önemli eseri "Kanunların Ruhuna Üzerine" adlı eseridir.
- Mustafa Kemal Montesquieu'dan etkilenecek yeni kurduğu devlette cumhuriyet rejimini esas alarak yasama, yürütme ve yargıyı birbirinden ayırtmıştır.

MEHMET EMİN YURDAKUL

- Mustafa Kemal'in fikirlerinin oluşumunda etkili olan düşünürlerden biri de Mehmet Emin Yurdakul'dur.
- "Ordunun Destanı" adlı şiirinde vatan, millet ve millî birlik gibi kavramları yoğun bir şekilde işlemiştir.

MUSTAFA KEMAL'İN ASKERLİK HAYATI

Şam: 5 Şubat 1905'te Şam'daki 5. Orduya atandı. İlk askeri görevidir. Arkadaşlarıyla Vatan ve Hürriyet Cemiyeti'ni kurdu.

Picardie (Pikardi) Manevraları: 1910'da Fransa'da gerçekleşen İngiliz ve Fransız birliklerinin düzenlediği askeri tatbikatlara katıldı.

Selanik: 13 Ekim 1907'de Manastır'da 3. Ordu'ya Kurmay olarak atandı. Selanik Redif Fırkası'nın Kurmay başkanı oldu. İttihat ve Terakki Cemiyetine üye oldu.

Trablusgarp Savaşı: İtalya, sömürge amacıyla Trablusgarp'ı işgal etti. Derne ve Tobruk'ta başarılı savaşlar yaptı. Trablusgarp Savaşı Mustafa Kemal'in ilk savaş deneyimidir.

31 Mart Olayı: Hareket Ordusu'nda Kurmay yüzbaşı olarak görev aldı. 13 Nisan 1909'da İstanbul'da meşrutiyet yönetimine son vermek amacıyla çıkan "31 Mart Olayı"nı bastırdı.

I. BALKAN SAVAŞI

Osmanlı Devleti

- Yunanistan
- Sırbistan
- Karadağ
- Bulgaristan

II. BALKAN SAVAŞI

Bulgaristan

- Osmanlı Devleti
- Romanya
- Sırbistan
- Yunanistan
- Karadağ

Savaşın Nedenleri

- Rusya'nın panslavizm politikası
- Türklerin Balkanlar'dan atılmak istenmesi
- Fransız İhtilali'nin yaydığı çok uluslu devletleri yıkan milliyetçilik akımı

Savaşın Sonuçları

- Savaş sonunda Balkan ülkeleriyle Londra Konferansı düzenlendi.
- Balkanlarda Türk halkı azınlık statüsüne düştü.
- Arnavutluk Osmanlı Devleti'nden ayrılan son Balkan ulusu oldu.

Savaşın Nedenleri

- **Bulgaristan**'in Osmanlı Devleti'nden fazla toprak alması üzerine diğer Balkan devletlerinin duruma karşı çıkması
- Bulgaristan'ın Ege Denizi'ne kadar büyümesinden Yunanistan'ın rahatsız olması

Savaşın Sonuçları

- Balkan devletleri arasında Bükreş Antlaşması imzalandı. Bulgaristan; İstanbul Antlaşması ile Edirne ve Kırklareli'yi Osmanlı'ya geri verdi.
- Osmanlı Yunanistan ile Atina Antlaşması, Sırbistan ile İstanbul Antlaşması'nı yapmıştır.

TEST 3

(Çözümler için karekodu okutunuz.)

1. Mustafa Kemal, II. Meşrutiyet'in ilanında etkili olan İttihat ve Terakki Cemiyeti mensuplarıyla bir süre sonra fikir ayrılığına düştü. Mustafa Kemal'in bu konudaki görüşleri şöyledir: "... Ordu mensupları cemiyet içinde kaldıkça millete dayanan bir parti kuramayız. Orduyu da zaafa uğratırız. Bugün mensuplarının çoğu İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin üyesi olan 3. Ordu esas itibarıyla modern bir ordu sayılamaz. Ordu ile cemiyeti ayıralım. Cemiyet tam manasıyla siyasi bir parti hâlinde milletin bünyesinde kök salsın. Ordu da asli vazifesiyle uğraşsın..."

Mustafa Kemal bu sözleriyle öncelikli olarak aşağıdaki sorunların hangisini dile getirmiştir?

- A) Devletin toprak kaybetmesini
B) Ülkede ulusçu hareketlerin yaşanmasını
C) Ordunun siyasete karışmasını
D) Batı'daki gelişmelerin takip edilmemesini
2. Trablusgarp Savaşı'nda Osmanlı Devleti'nin acizliğini gören Balkan devletlerinden Yunanistan, Sırbistan, Karadağ ve Bulgaristan ittifak yaparak 1912 yılı Ekim ayında Osmanlı Devleti'ne karşı saldırıya geçti ve böylece I. Balkan Savaşı başladı. Osmanlı Devleti; ordu içindeki çekişmeler, silah, araç ve gereç bakımından ordunun hazırlıksız yakalanması ve aynı anda farklı cephelerde savaşılması gibi nedenlerle I. Balkan Savaşı'nda ağır bir yenilgi aldı. Midye-Enez Hattı'nın batısındaki bütün toprakları kaybetti. Bulgarlar ancak Çatalca önlerinde durdurulabildi.

Buna göre Osmanlı'nın savaşı kaybetmesinde;

- I. birden fazla devletle savaşması,
II. gerekli hazırlıkların yapılamaması,
III. Trablusgarp Savaşı'yla güçsüzlüğünün ortaya çıkması

durumlarından hangilerinin neden olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) II ve III
D) I, II ve III

3. Mustafa Kemal'in Manastır Askerî İdadisindeki öğretmenleri kendi dersleri çerçevesinde kalmıyor, ordu ve memleket meselelerini de milliyetçi bir yaklaşım sergileyerek konu ediniyorlardı. Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucu lider kadroları olacak Mustafa Kemal ve arkadaşları bu ortamda yetişiyorlardı. Mustafa Kemal; Namık Kemal, Mehmet Emin (Yurdakul) ve Tefvik Fikret gibi Türk edebiyatının önemli isimleri ve eserleriyle bu şehirde tanıştı; onun vatan sevgisi, hürriyet ve Türk milliyetçiliğine dair düşünceleri de bu şehirde temellendi.

Buna göre Mustafa Kemal'in fikirlerinin şekillenmesinde aşağıdakilerden hangisinin etkili olduğu söylenemez?

- A) Milliyetçi bir anlayışa sahip öğretmenler tarafından yetiştirilmesi
B) Klasik Osmanlı eğitim kurumlarından eğitim alması
C) Ülkede yaşanan gelişmelere karşı duyarlı olması
D) Türk edebiyatının ünlü yazarlarının eserlerini okuması

4. Ali Fuat (Cebesoy), sınıf arkadaşı olan Mustafa Kemal'in Tarih Öğretmeni Tefvik Bey ile ilgili düşüncelerini şöyle ifade etmektedir: "... Mustafa Kemal, öğretmeninden daima saygı ile söz etmiştir. Kolağası Mehmet Tefvik Bey değerli ve milliyetçi bir Türk subayıydı. Türk tarihini iyi biliyor ve öğrencilerine tarih zevkini veriyordu. Mustafa Kemal, Türk tarihini bütün genişliği ve derinliği ile kavramış olan hocasından daima saygı ile söz etmiştir. 'Mehmet Tefvik Bey'e minnet borcum vardır, bana yeni bir ufuk açtı.' demiştir."

Paragraftaki altı çizili ifade değerlendirildiğinde tarih öğretmenin Mustafa Kemal'e;

- I. ileriye görme,
II. olaylara karşı bakış açısı,
III. millî bilinç

özelliklerinden hangilerini kazandırdığı söylenebilir?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) II ve III
D) I, II ve III

BİRİNCİ DÜNYA SAVAŞI VE OSMANLI DEVLETİ

I. Dünya Savaşı'nın Genel Nedenleri

- Sömürgecilik ve bloklama
- Ham madde ve pazar rekabeti
- Silahlanma yarışı
- Milliyetçilik

I. Dünya Savaşı'nın Özel Nedenleri

- İngiltere ve Almanya arasındaki Alsas Loren kömür yatakları
- Almanya ve İngiltere'nin sömürge rekabeti
- Rusya'nın Panislanzizm, Avusturya'nın Pancermenizm politikası

Savaş Öncesi Bloklar

İtilaf Devletleri

- 1 İngiltere
- 2 Fransa
- 3 Rusya

İttifak Devletleri

- 1 Almanya
- 2 İtalya
- 3 Avus.-Mac.

Savaş Sırasındaki Bloklar

İtilaf Devletleri

- 1 İngiltere
- 2 Fransa
- 3 İtalya
- 4 Rusya
- 5 ABD
- 6 Yunanistan
- 7 Sırbistan
- 8 Romanya
- 9 Brezilya
- 10 Japonya

İttifak Devletleri

- 1 Almanya
- 2 Osmanlı Devleti
- 3 Avusturya-Macaristan İmparatorluğu
- 4 Bulgaristan

I. DÜNYA SAVAŞI'NDA OSMANLI DEVLETİ

Osmanlı'nın Savaşa Girmek İstemesinin Nedenleri

1. Kaybettiği toprakları geri almak
2. Siyasi yalnızlıktan kurtulmak
3. İttihat ve Terakki Hükümetinin Alman hayranlığı
4. Turancılık idealini gerçekleştirmek

Almanya'nın Osmanlı'yı Yanında Savaşa Sokmak İstemesinin Nedenleri

1. Osmanlı Devleti'nin jeopolitik konumundan yararlanmak
2. Cephe yükünden kurtulmak
3. Osmanlı Devleti'nin halifelik gücünden yararlanmak
4. Orta Doğu petrollerine ulaşmak

Osmanlı'nın Savaşa Girmesine Yol Açan Gemilerin İsimleri

Goben-Midilli

Osmanlı'ya Ait Gemilerin Limanlarını Bombaladığı Devlet

Rusya

Osmanlı'nın Savaşa Girmesiyle Yaşanan Gelişmeler

1. Savaşın süresi uzamıştır.
2. İngiltere Kıbrıs'ı resmen işgal etmiştir.
3. Savaş geniş alanlara yayılmıştır.
4. Gizli antlaşmalar yürürlüğe girmiştir.

TEST 4

(Çözümler için karekodu okutunuz.)

1.

- Rusya Balkanlar'daki Slavları kışkırtarak kendine bağlamayı amaçlamaktaydı.
- Almanya İngiltere'nin Uzak Doğu'daki ham madde ve pazar kaynağı olan topraklarına göz dikmişti.

Verilen bilgilerden yola çıkarak I. Dünya Savaşı'nın başlamasına sebep olan iki önemli unsur aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- A) Sömürgecilik - Ümmetçilik
- B) Ümmetçilik - Türkçülük
- C) Milliyetçilik - Sömürgecilik
- D) Milliyetçilik - Ümmetçilik

2.

Kâzım Karabekir: "İttihat ve Terakki liderlerine göre Osmanlı Devleti, Almanya'nın yanında savaşa girmelidir. İtilaf Devletlerine nispetle ekonomik üstünlüğe sahip Almanya, savaştan zaferle çıkabilir. Almanya'nın savaşı kaybedebileceği ihtimalini hiç kimse düşünmek istemez. Almanya, savaşı kazandığında Osmanlı Devleti de son asırda kaybettiği toprakları geri alacaktır."

Bu parçada Kâzım Karabekir, İttihat ve Terakki liderlerinin Osmanlı'yı Almanya'nın yanında I. Dünya Savaşı'na sokma nedenlerinden hangisine değinmemiştir?

- A) Enver Paşa'nın Alman hayranlığına
- B) Almanların savaşı kazanacağına inanılmasına
- C) Almanların, İtilaf Devletlerine karşı koyacak güce sahip olmasına
- D) Osmanlı Devleti'nin son zamanlarda kaybettiği toprakları geri almak istemesine

3. Almanya'nın Osmanlı Devleti'ni savaşa sokmak istemesindeki;

- I. halifeliğin gücünden yararlanma,
- II. İngilizlerin sömürge yollarını kesme,
- III. Boğazlardan Rusya'ya yardım ulaştırılmasını engelleme

amaçlarından hangileri Osmanlı'nın jeopolitik konumuyla yakından ilgilidir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) II ve III
- D) I, II ve III

4. Aşağıda İsmet İnönü'nün Osmanlı Devleti'nin I. Dünya Savaşı'na girmesiyle ilgili görüşüne yer verilmiştir:

"Bizim Cihan Harbi'ne girmemiz, ibret verici aşamalardan geçerek gerçekleşmiştir. İtilaf Devletlerinin bize savaş ilan etmelerini hazırlayan olayları Hükümet Başkanı (Sadrazam) bir oldubitti olarak kabul etmek mecburiyetinde kalmıştır. Cihan Harbi'ne girme kararının alınmasında, birinci derecede söz sahibi olanların düşüncelerini gösteren bir delile rastlamış değiliz. Birinci Cihan Harbi'ne Meclis kararı olmaksızın girmişizdir. Devlet başkanının haberi yoktur, hükümet üyelerinin haberi yoktur."

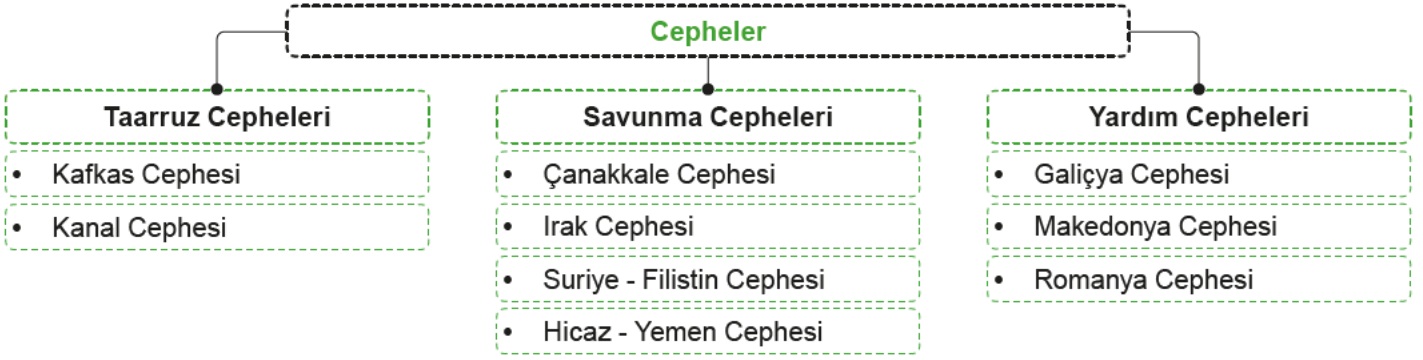
Metinde anlatılanlardan yola çıkarak o günlerde Osmanlı Devleti ile ilgili;

- I. gizli planlarla savaşa sokulduğu,
- II. devletin otoritesinin kalmadığı,
- III. padişahın savaşa girmek istemediği

durumlarından hangileri söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) I ve III
- D) II ve III

OSMANLI DEVLETİ'NİN I. DÜNYA SAVAŞI'NDA YER ALDIĞI CEPHELER

Cephe	Taraflar	Açılma Nedeni	Önemli Özelliği	Sonuç
Kafkasya Cephesi	Osmanlı Rusya	Osmanlı Devleti tarafından Bakü petrollerini ele geçirmek için açılmıştır.	İlk taarruz cephesidir. Binlerce Türk askeri şehit olmuştur. Ermeni Tehcir Kanunu uygulanmıştır.	Rusya Doğu Anadolu'yu (Van, Muş, Erzurum, Bitlis, Trabzon) işgal etmiştir.
Kanal Cephesi	Osmanlı İngiltere	İngiliz sömürgelerine giden yolları kesmek ve Mısır'ı İngilizlerden almak için açılmıştır.	Almanların isteği üzerine açılmıştır.	Türk kuvvetleri başarısız olunca geri çekilmiştir.
Suriye-Filistin Cephesi	Osmanlı İngiltere	Kanal Harekati'nin başarısız olmasından sonra İngiltere'nin Suriye'ye doğru harekete geçmesiyle açılmıştır.	Yıldırım Orduları Komutanlığına atanan Mustafa Kemal Osmanlı kuvvetlerini toplayıp savunma hattı oluşturmuştur.	Osmanlı Devleti başarısız olmuştur.
Çanakkale Cephesi	Osmanlı İngiltere - Fransa - İtalya	İtilaf Devletleri tarafından savaşı kısa sürede bitirmek ve Rusya'ya yardım götürmek amacıyla açılmıştır.	Anadolu'nun dört bir yanından gelen Türk askeri vatani için şehit olmuştur. Bu cephe Milli Mücadele'nin esin kaynağı olmuştur.	Başarılı olunan tek cephe. Bu cephe I. Dünya Savaşı'nın uzamasına neden olmuştur.
Irak Cephesi	Osmanlı İngiltere	İngilizler tarafından Irak petrolünü ele geçirmek ve Kafkaslar üzerinden Rusya'ya yardım götürmek amacıyla açılmıştır.	İngilizlerin 10 bin kişilik askeri birliği esir alınmıştır.	İngilizler sömürgelerinden gelen yardımlar sayesinde başarıya ulaşmıştır. Osmanlı Devleti başarısız olmuştur.
Hicaz-Yemen Cephesi	Osmanlı İngiltere	Mekke ve Medine bölgesini savunmak için İngilizlerle mücadele edilmiştir.	Osmanlı Devleti'nin kutsal topraklar olan Mekke ve Medine bölgesini savunmak için yaptığı savunma savaşıdır.	Osmanlı Devleti başarısız olmuştur. Kutsal topraklar Araplara bırakılmıştır.

TEST 5

(Çözümler için karekodu okutunuz.)

1. Tarih boyunca bağımsız ve hür yaşamış vatansever Türk halkı I.Dünya Savaşı'nda tarihte eşi ve benzeri pek az görülen bir dayanışma örneği sergilemiştir. Türk ordusu Çanakkale Cephesi'nde büyük bir mücadele verirken cephe gerisinde ise halk bütün imkânlarını seferber etmiş kadınından erkeğine, yaşlısından gencine herkes bu savaşın bir şekilde içinde yer almıştır.

Buna göre Çanakkale Cephesi ile ilgili;

- I. topyekün bir mücadelenin yaşandığı,
- II. bir milletin varoluşunun en güzel örneğinin sergilendiği,
- III. Osmanlı'nın savaş kazandığı tek cephe olduğu

durumlarından hangileri söylenebilir?

- A) I ve II B) Yalnız I
C) I ve III D) Yalnız III

2. Kutsal toprakları korumak için İngilizlerin yanı sıra isyancı bazı Araplar ile de mücadele etmek zorunda kalan Osmanlı Devleti bu cephede başarısız oldu. Fakat Medine'yi az sayıdaki Türk askerleriyle savunan Fahrettin Paşa, 1919 yılı Ocak ayı başına kadar askerleriyle İngilizlere karşı direnişini sürdürdü. Savaşın sonunda Osmanlı Devleti bu cepheden topraklarını kaybederek çekilmek zorunda kaldı.

Yukarıda sözü edilen cephe aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kanal
B) Irak
C) Suriye - Filistin
D) Hicaz - Yemen

3. Şevket Süreyya Aydemir anlatıyor: "..... Bizim cepheye vardığımız günlerde ordu, Karadeniz'den İran sınırına kadar, her taraftan geri çekilme hâlindeydi. Zaten adına Kafkas Cephesi denilen bu cephede ordunun, bütün insanüstü gayret ve savunmasına rağmen geri çekilişi, hemen hemen harbin başından beri başlamıştı. Harbin başından bu cephede elde bulunan kuvvetli, canlı bir ordu, o zaman 35 yaşını süren Harbiye Nazırı ve Başkumandan Vekili Enver Paşa'nın; adına Sarıkamış Harekatı denilen delice macerasıyla, birkaç gün içinde tamamen yok olunca, Doğu Anadolu, düşman istilasına zaten açık kalmıştı. Fakat, sonra asker olup da cepheye vardığımda bu savaşın hikâyeleri henüz canlı olarak yaşanıyordu. Çünkü bu katıldığım birlikler, o harekate katılan alaylar ve tümenlerdi. Sarıkamış, faciası 90.000 kişilik bütün bir orduyu tamamen yutmuş olmakla beraber bu savaşın döküntülerinden birkaç kişi bulunuyordu.

Bu parçada geçen altı çizili sözüyle Şevket Süreyya, Kafkas Cephesi'nin yenilgisini aşağıdakilerden hangisine bağlamıştır?

- A) Birçok bölgeden yenilerek çekilmesine
B) Binlerce askerin yok olmasına
C) Gerçekleşemeyecek hayaller peşinde koşulmasına
D) Enver Paşa'nın tecrübeli bir komutan olmamasına

4. Irak Cephesi, İngilizler tarafından sömürge yollarını güvence altına almak, kuzeye doğru ilerleyerek Rusya'ya yardım ulaştırmak ve Irak petrollerini ele geçirmek amacıyla açılmıştır.

Buna göre İngiltere Irak Cephesi'ni;

- I. ekonomi,
- II. siyasi,
- III. kültür

alanlarından hangilerine yönelik amaçlarına ulaşmak için açmıştır?

- A) Yalnız I B) I ve II
C) I ve III D) II ve III

I. DÜNYA SAVAŞI'NIN SONA ERMESİ VE SAVAŞIN SONUÇLARI

- ABD'nin İtilaf Devletleri tarafından savaşa girmesinin ardından Wilson İlkeleri'nin yayınlanmasıyla savaş sona erdi.

WILSON İLKELERİ MADDELERİ	İtilaf Devletleri	İtilaf Devletleri
Devletler arasında gizli antlaşmalar yapılmayacak, ittifaklar oluşturulmayacak, devletler arası ilişkilerde açıklık politikası izlenecektir.	Uluslar arasında ekonomiye yönelik bütün engeller kaldırılacak, ticari ilişkiler esnasında eşitlik kabul edilecek.	
Yenenler, yenilenlerden toprak ve savaş tazminatı almayacaktır.	Ülkelerdeki silah gücü, ülkenin iç güvenliğini koruyabilecek seviyeye indirilecek ve ülkeler bunun haricinde silahlanmayacak.	
Osmanlı yönetiminde yaşayan diğer uluslara çoğunlukta oldukları bölgelerde kendi geleceklerini belirleme hakkı tanınacaktır.	Balkan devletlerine uluslararası siyasi ve ekonomik bağımsızlıklarının, sınırlarının korunacağı hakkında garantiler verilecek.	
Boğazlar bütün devletlere açık tutulacak, bu durum uluslararası denetim altında olacaktır.	Bağımsız Polonya devleti kurulacak	
Devletler arasındaki sorunlar barış yoluyla çözümlenecek ve bu amaçla Milletler Cemiyeti kurulacaktır.	Sömürgelerin yaptığı talepler, tamamıyla tarafsız bir şekilde ele alınacak ve halkın çıkarları da düşünülerek bir sonuca varılacak.	

Savaşın Genel Sonuçları

- İtilaf Devletleri kazandı.
- İmparatorluklar yıkıldı.
- Milli devletler kuruldu.
- Avrupa'nın siyasi haritası değişti.
- Milletler Cemiyeti kuruldu.
- Yeni rejimler ortaya çıktı.

MONDROS ATEŞKES ANTLAŞMASI (30 EKİM 1918)

Mondros Ateşkes Antlaşması'nın Önemli Maddeleri

Madde	Yorum
• Boğazlar açık olacak ve İtilaf Devletleri işgal edecek.	Osmanlı toprak bütünlüğünü bozulmuştur.
• Osmanlı ordusu terhis edilecek.	Osmanlı toprakları savunmasız kalmıştır.
• İtilaf Devletleri güvenliklerini tehdit eden herhangi bir durum hâlinde istedikleri bölgeleri işgal edebilecekler.	İşgallere hukuki gerekçe oluşturulmuştur.
• Doğudaki altı ilde karışıklık çıkarsa işgal edilecek.	Doğuda bir Ermeni devleti kurulması amaçlanmıştır.
• Bütün haberleşme istasyonları İtilaf Devletlerince denetim altına alınacak.	Oluşabilecek ulusal direnişin önüne geçilmesi amaçlanmıştır.

İlk İşgaller

İngilizler: Musul, Urfa-Maraş (Sonradan Fransa'ya bırakıldı), Samsun, Çanakkale, Kars, Batum, Ardahan

Fransızlar: Adana, Mersin, Urfa, Maraş

İtalyanlar: Antalya, Konya

Yunanlılar: İzmir ve çevresi

İşgallere Karşı Tepkiler

İstanbul Hükümeti: İşgallere sessiz kaldı.

Mustafa Kemal: Bağımsızlık mücadelesini başlattı.

Anadolu halkı: Cemiyetler kurarak yaşadıkları bölgeyi savundular.

Azınlıklar: Yaşadıkları yerlerde devlet kurmayı amaçladılar.

TEST 6

(Çözümler için karekodu okutunuz.)

1. Wilson İlkeleri, yenilen devletlere umut ışığı olmuştur. Ateşkes antlaşmalarının imzalanmasını ve I. Dünya Savaşı'nın bitişini kolaylaştırmıştır. İtilaf Devletleri, ABD'nin savaşa girme aşamasında bu ilkelere uya-caklarını açıklamış ancak savaştan sonra izledikleri politikalarla uymadıklarını göstermişlerdir.

İtilaf Devletlerinin Wilson İlkeleri'ne uymadıklarına;

- I. sömürgecilik yerine manda ve himaye anlayışını getirmeleri,
- II. yapılan antlaşmalara savaş tazminatı ile ilgili hükümler koymaları,
- III. Osmanlı topraklarını işgal etmeleri

politikalarından hangileri kanıt olarak gösterilebilir?

A) Yalnız I	B) I, II ve III
C) I ve III	D) II ve III

2.

- İtilaf Devletleri, güvenliklerini tehdit edecek bir durum ile karşılaşarlarsa herhangi bir stratejik yeri işgal edebileceklerdir. (Mondros Ateşkes Antlaşması, Madde: 7)
- İtilaf Devletleri, Doğu Anadolu'da "Vilayat-ı Sitte" denilen altı ilde (Van, Diyarbakır, Elazığ, Erzurum, Sivas ve Bitlis) bir karışıklık çıkarsa bu illeri işgal edebilecektir. (Mondros Ateşkes Antlaşması, Madde: 24)

Buna göre Mondros Ateşkes Antlaşması'yla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) İşgallere hukuki zemin hazırlanmıştır.
- B) Osmanlı Devleti fiilen sona ermiştir.
- C) Anadolu'daki işgaller geçici olarak uygulanmıştır.
- D) İtilaf Devletleri adına görüş ayrılığına neden olmuştur.

3. Birinci Dünya Savaşı devam ederken İtilaf Devletleri gizli antlaşmalarla Osmanlı Devleti'ni paylaşmışlardı. Ancak ABD Başkanı Wilson'un 8 Ocak 1918 tarihinde açıkladığı 14 ilke bu antlaşmaları geçersiz kıldı. Wilson bu ilkelerde ulusların kendi kaderlerini tayin etmesi gerektiği fikrini belirtiyordu.

Bu fikirle Wilson'un;

- I. sömürgecilik,
- II. manda sistemi,
- III. demokrasi

kavramlarından hangilerine yönelik bir tutum sergilediği söylenebilir?

A) Yalnız I	B) I ve III
C) Yalnız III	D) II ve III

4. **I. Dünya Savaşı sonrasında ortaya çıkan;**

- I. Milletler Cemiyetinin kurulması,
- II. devletler arası dengelerin bozulmasıyla sınırların değişmesi,
- III. imparatorlukların yıkılmasıyla yerine Estonya, Letonya, Litvanya, Macaristan, Polonya, Yugoslavya gibi devletlerin ortaya çıkması,
- IV. komünizm, faşizm, nazizm gibi baskıcı rejimlerin ortaya çıkması

gelişmelerinden hangileri Avrupa'nın siyasi haritasını değiştirdiğini göstermektedir?

A) I ve II	B) II ve III
C) I, III ve IV	D) II, III ve IV

MONDROS ATEŞKES ANTLAŞMASI'NA TEPKİLER

Hükümetin Tepkisi

- Mondros Ateşkes Antlaşması'nın ağır hükümleri karşısında Osmanlı yöneticileri kamuoyunu umutsuzluğa sevk etmemeye çalışmışlardır.

Mustafa Kemal'in Tepkisi

- Mustafa Kemal daha Suriye Cephesi'ndeyken İstanbul'a telgraflar göndererek mütarekenin yol açabileceği tehlikeler konusunda sadrazamı uyarmaya çalıştı.

Halkın Tepkisi

- 15 Mayıs 1919'da İzmir'in Yunanlar tarafından işgali bütün yurttaki büyük bir öfke dalgasının yükselmesine neden oldu.

PARİS BARIŞ KONFERANSI (18 OCAK 1919)

- Paris Barış Konferansı, I. Dünya Savaşı'nın galip devletlerinin katılımıyla 18 Ocak 1919'da toplandı.
- Konferansın toplanış amacı, yenilen devletlerle imzalanacak barış antlaşmalarının şartlarını belirlemektir.
- Görüşmeler sonunda Almanya ile Versailles, Avusturya ile Saint Germain, Macaristan ile Triannon, Bulgaristan ile Neuilly antlaşmaları imzalandı. Osmanlı Devleti ile imzalanacak barış antlaşması ise galip devletlerin arasındaki görüş ayrılıkları nedeniyle sonraya bırakıldı.

İZMİR'İN İŞGALİ (15 MAYIS 1919)

- Yunanlılar Paris Barış Konferansı'nın ardından İzmir'e asker çıkardılar.
- Bu haksız işgale dayanamayan Hukuk-ı Beşer gazetesinin başyazarı Hasan Tahsin Yunan ordusuna ilk kurşunu sıktı.
- Ancak bu olayın ardından Hasan Tahsin şehit edildi.
- Yunan kuvvetleri Türk kışlalarını topa tutup birçok askerimizi şehit ettiler.
- Yunanlılar, iki gün gibi kısa bir sürede asker ve sivil halktan iki binin üstünde insanı öldürdüler.
- Yunanistan'ın İzmir'de işgal sırasında yaptığı katliam Amiral Bristol Raporu'yla tüm dünyaya duyuruldu.

BAĞIMSIZLIK DÜŞÜNCEŞİ VE CEMİYETLER

KUVAY-I MİLLİYE HAREKETİ

Kurulma Nedeni

- Anadolu'nun yer yer işgal edilmesi, İstanbul Hükümetinin işgallere tepkisiz kalması
- Ordunun terhis edilmesi, azınlıkların zararlı faaliyetleri

Önemi

- Ulusal bilincin gelişmesine katkıda bulundular.
- Düşmanı oyaladılar. TBMM'ye karşı çıkan ayaklanmaları bastırdılar.

CEMİYETLER-İ

Yararlı (Milli) Cemiyetler

Trakya Paşaeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti
 Redd-i İlhak Cemiyeti
 İzmir Müdafaa-i Hukuk-u Osmaniye Cemiyeti
 Kilikyalılar Cemiyeti
 Doğu Anadolu Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti
 Trabzon Muhafaza-i Hukuk Cemiyeti
 Milli Kongre Cemiyeti
 Müdafaa Vatan Cemiyeti

Zararlı Cemiyetler

Milli Varlığa Düşman Cemiyetler
 İngiliz Muhipleri Cemiyeti
 Wilson Prensipleri Cemiyeti
 Kürt Teali Cemiyeti
 Teali İslam Cemiyeti
 Hürriyet ve İtilaf Fırkası
 Sulh ve Selameti Osmaniye Fırkası

Azınlıkların Kurduğu Cemiyetler

Rumların Kurduğu Cemiyetler

Mavri Mira Cemiyeti
 Pontus Rum Cemiyeti
 Etnik-i Eteryay Cemiyeti

Ermenilerin Kurduğu Cemiyetler

Hınçak Cemiyeti Taşnak Cemiyeti

Yahudilerin Kurduğu Cemiyetler

Alyans İsrailit Cemiyeti
 Makabi Cemiyeti

TEST 7

(Çözümler için karekodu okutunuz.)

1. Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan sonra İtilaf Devletleri, Yunanlılar ve Ermeniler Anadolu'yu işgale başladılar. Osmanlı yönetiminin teslimiyetçi tutumu ve ordunun terhis edilmesi işgalleri kolaylaştırdı. Bunun üzerine bazı vatansever subay ve yöneticiler halkı teşkilatlandırarak Kuvâ-yı Milliye adıyla silahlı direniş birlikleri kurdular.

Buna göre Kuvâ-yı Milliye'nin kurulmasında;

- I. Anadolu'nun işgallere açık hâle gelmesi,
II. Osmanlı Hükûmetinin işgallere tepkisiz kalması,
III. Türk halkının bağımsız yaşama arzusu

gelişmelerinden hangilerinin neden olduğu söylenebilir?

- A) I ve II B) II ve III
C) I, II ve III D) I ve III

2. Mustafa Kemal, bölgesel kurtuluş yolları arayan ve birbirinden ayrı faaliyet gösteren millî cemiyetlerle kesin bir zafere ulaşamayacağı düşüncesindeydi. Ona göre vatanın ve milletin kurtuluşu için öncelikle bu kuruluşların güçlerini birleştirmeleri gerekiyordu. Millî Mücadele kahramanlarından Mareşal Fevzi Çakmak da cemiyetlerin birleşmesi gerektiğine inanmış ve bu konu hakkında "Eğer Mondros Mütarekesi'ni takip eden aylarda, bir uçaktan Anadolu'ya bakarsanız yer yer yanan ateşler görülecektir. Bunlar ışıldayan çoban ateşleridir. Bu ateşleri birleştirecek bir alev lazımdır. İşte onu Mustafa Kemal'in meşalesi temin etti." sözlerini söylemiştir.

Mareşal Fevzi Çakmak, aşağıdakilerden hangisini "ışıldayan çoban ateşleri"ne benzetmektedir?

- A) Anadolu mücadelesi B) Millî cemiyetleri
C) İnkılapları D) Halkı

3. Ermeniler, Wilson İlkeleri'ni kendi çıkarları doğrultusunda yorumlayarak Doğu Anadolu'nun kendilerine ait olduğu iddiasını kanıtlamak için, Ermeni nüfusunun bu bölgede daha çok olduğuna dünya kamuoyunu inandırma çabalarını artırdılar. İtilaf Devletleri Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan sonra toplanan Paris Batış Konferansı'na Ermeni temsilcilerini de çağırdılar. Bu durum Ermenilerin büyük Ermenistan hayalini gerçekleştirme ümidini arttırdı.

Buna göre Ermeniler aşağıdaki Wilson İlkeleri'nin maddelerinden hangisini gerekçe olarak göstermişlerdir?

- A) Her ulus bulunduğu yerde çoğunlukta olduğunu ispatlarsa orada kendi kaderini kendisi belirleyecektir.
B) Yeneler yenilenlerden toprak ve savaş tazminatı almayacaktır.
C) Devletler arasında bundan sonra gizli antlaşmalar yapılmayacaktır.
D) Dünya barışı için uluslararası bir örgüt kurulacaktır.

4. İzmir'in işgal edileceği haberinin duyulması üzerine bazı vatanseverler 14 Mayıs gecesi gösteriler düzenlediler. İzmirli vatanseverler, İzmir ve çevresinin Yunanistan'a bırakılmasını engellemek için Redd-i İlhak (Katılmayı Reddetme) Cemiyeti ve Millî Heyet adını verdikleri kuruluşlarda birleşti. Bahri Baba Parkı'nda yaptıkları bir mitingle halkı direnişe çağırdılar. İzmir valisi ve kolordu komutanı işgal haberlerini yalanladı. Ancak 15 Mayıs 1919'da İngiliz, Amerikan ve Fransız savaş gemilerinin koruması altındaki Yunan ordusu İzmir'e çıktı ve şehri işgale başladı. Hukuk-u Beşer (İnsan Hakları) gazetesinin başyazarı Hasan Tahsin adıyla tanınan Osman Nevres, Yunan askerlerine ateş açtı ve orada şehit edildi.

Verilen metinde aşağıdaki kavramlardan hangisi çıkarılamaz?

- A) Örgütlenme B) Ulusal bilinç
C) Bağımsızlık D) Diplomasi

GİRİŞ YAYINLARI

Giriş
Yayınları

İvedik Organize Sanayi 1518 Sok. Matbaacılar Sitesi
Mat-Sit İş Merkezi No.:2/20 Yenimahalle / ANKARA
Telefon: 0 312 384 20 33 Belgegeçer: 0312 342 23 58
WhatsApp: 0505 099 24 84
www.giris yayinlari.com | giris yayinlari@gmail.com

